

This project was funded by the European Union's Justice Programme (2014-2020).

Frans-Belgische workshop - 18 oktober 2019

Focus op het recht van huwelijksvermogensstelsels in Frankrijk (bijzonderheden van sommige stelsels of bepalingen)

Maître Valérie MARMEY-RAVAU,
notaris te LYON

Partners

Associate partners

CONSEJO GENERAL DEL NOTARIADO

CONSIGLIO NOTARILE DI MILANO

Inhoud

I – Schematische presentatie van de 3 huwelijksvermogensstelsels voorzien in het Franse Burgerlijk Wetboek

- A) Stelsel van wettelijke gemeenschap van goederen
- B) Stelsel van scheiding van goederen
- C) Stelsel van gemeenschap van aanwinsten

II – Bijzonderheden van het wettelijke stelsel van gemeenschap van goederen tot de aanwinsten beperkt

- A) Belegging/Herbelegging
- B) Vergoedingen

III – Bijzonderheden van sommige conventionele stelsels

- A) Omvang van de gemeenschappelijke goederen
- B) Toewijzing van sommige gemeenschappelijke goederen aan de langstlevende, bij het eerste
- C) Het begrip 'huwelijksvoordeel'

I - Schematische presentatie van de 3 huwelijksvermogensstelsels voorzien in het Franse Burgerlijk Wetboek

- A) Stelsel van wettelijke gemeenschap van goederen
- B) Scheiding van goederen
- C) Gemeenschap van aanwinsten

A) Het stelsel van wettelijke gemeenschap van goederen

- ▶ Sinds 1 februari 1966 geldt dit stelsel voor alle echtgenoten die geen huwelijkse voorwaarden hebben opgesteld

1°) Samenstelling van de vermogens

Er bestaan 2 massa's goederen:

1 - Persoonlijke goederen van elk der echtgenoten	2 - Gemeenschappelijke goederen
<p>Dit zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De goederen verkregen vóór het huwelijk • De goederen verkregen tijdens het huwelijk uit nalatenschap of door schenking • Door hun aard persoonlijke goederen: kleding voor persoonlijk gebruik en vorderingen ter genoegdoening van een schade.... • Persoonlijke goederen door subrogatie (die worden behandeld in deel II)	<p>Dit zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle goederen verkregen onder bezwarende titel of gecreëerd tijdens het huwelijk • De winsten en salarissen van de echtgenoten • De opbrengsten en inkomsten van persoonlijke goederen

2°) Voordelen/Nadelen

VOORDELEN	NADELEN
<p>Het voornaamste voordeel van dit stelsel is dat de verrijking van een van de echtgenoten tot voordeel leidt voor de andere.</p> <p>Bij de ontbinding van het stelsel worden de aanwinsten door 2 gedeeld.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De financiële risico's genomen door een van de echtgenoten, worden door de gemeenschap gedragen • Bij hertrouwen en na overlijden kan de verdeling van de gemeenschap een bron van conflicten vormen

B) Het stelsel van scheiding van goederen

- ▶ Dit is het stelsel dat het meest wordt aangenomen middels huwelijkse voorwaarden

1°) Werking

1 - Persoonlijke goederen	2 - Onverdeelde goederen
<p>Elke echtgenoot is eigenaar van haar of zijn goederen, ongeacht de datum en de wijze van verkrijging (onder bezwarende titel of gratis) en de herkomst van de gelden.</p> <p>De enige moeilijkheid betreft het bewijs van de eigendom.</p>	<p>Vaak verkrijgen echtgenoten een goed in onverdeelde eigendom.</p> <p>Hun aandeel in de verkrijging hangt in principe af van de mate van deelname van elk van hen in de verkrijging.</p>

2°) Voordelen/Nadelen

VOORDELEN	NADELEN
<p>Scheiding van goederen wordt aanbevolen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aan echtparen waarvan een van de twee een zelfstandige beroepsactiviteit uitoefent (vrij beroep, winkelier) • Aan mensen die kinderen hebben uit een eerder huwelijk	<ul style="list-style-type: none"> • De verrijking van de een komt niet ten goede aan de ander • De echtgenoten kunnen elkaar geen huwelijksvoordelen verlenen die de echtgenoot beschermen

C) Het stelsel van gemeenschap van aanwinsten

Dit is een hybride stelsel:

- ▶ Tijdens het huwelijk werkt het alsof de echtgenoten getrouwd waren volgens het stelsel van scheiding van goederen
- ▶ Bij de ontbinding heeft elk van de echtgenoten het recht om voor de helft te delen in de aanwinsten van de ander

1°) Werking

► Berekening van de aanwinsten van elke echtgenoot

Voor elke echtgenoot wordt het volgende vastgesteld:

- **Haar of zijn beginvermogen:** dat bestaat uit alle goederen die binnen de gemeenschap persoonlijke goederen geweest zouden zijn
- **Het eindvermogen:** dat bestaat uit alle goederen die eigendom zijn van een van de echtgenoten op de dag van de ontbinding van het stelsel
- **De aanwinsten:** deze betreffen het verschil tussen het eindvermogen en het beginvermogen van elke echtgenoot.

Als het resultaat van deze berekening negatief is voor een van de echtgenoten, zijn de aanwinsten gelijk aan nul en wordt het tekort geheel gedragen door deze echtgenoot.

1°) Werking (vervolg)

► Verrekeningsvordering

Als de aanwinsten zijn berekend, moeten deze eerst worden verrekend ter hoogte van het laagste van de 2 bedragen

Het overschot wordt gedeeld:

Degene die zich het meest heeft verrijkt is aan de ander de helft van dat overschot verschuldigd.

Vgl. Schema.

Voorbeeld:

Meneer		Mevrouw	
Eindvermogen	€ 30.000	Eindvermogen	€ 20.000
Beginvermogen	€ 4.000	Beginvermogen	€ 2.000
Aanwinsten	€ 26.000	Aanwinsten	€ 18.000

Berekening van de verrekeningsvordering: $26.000 - 18.000 = 8.000 / 2 = 4.000$

Conclusie: Meneer is € 4.000 verschuldigd aan mevrouw

1°) Werking (vervolg)

- ▶ Er bestaat een optioneel Frans-Duits stelsel dat in werking is getreden op 1 mei 2013 en speciaal voor Frans-Duitse stellen geldt

De regels daarvan volgen het voorbeeld van de het stelsel van gemeenschap van aanwinsten dat in beide landen bestaat en vormen op bepaald punten een compromis tussen de 2 systemen.

2°) Voordelen/Nadelen

VOORDELEN	NADELEN
<p>Het wordt aangeraden aan stellen waarvan een van de echtgenoten een zelfstandige beroepsactiviteit heeft.</p>	<p>Bij echtscheiding kan de echtgenoot die een beroepsactiviteit uitoefent een vordering verschuldigd zijn waardoor hij afstand moet doen van zijn werkgereedschap.</p>

II - Bijzonderheden van het wettelijke stelsel van gemeenschap van goederen tot de aanwinsten beperkt

A) Belegging/Herbelegging

B) Vergoedingen

A) Belegging/Herbelegging

- ▶ Een goed dat is verkregen onder bezwarende titel tijdens het huwelijk kan eigendom zijn van een van de echtgenoten
- ▶ Dit goed wordt eigendom van de verkrijgende echtgenoot als aan 2 voorwaarden is voldaan:
  - Hij of zij financiert het voor meer dan de helft met eigen kapitaal;
  - In de koopakte geeft de echtgenoot blijk van de wil om van het verkregen goed een eigendom te maken.

B) Vergoedingen

► Ontstaansfeit

Kasstroom tussen eigen vermogen en gemeenschappelijk vermogen.

Voorbeeld: een echtgenoot verkoopt een onroerend goed dat hij geërfd heeft zonder de opbrengst daarvan te beleggen.

Bij ontbinding van het huwelijk moet de gemeenschap het eigen vermogen van de echtgenoot vergoeden.

B) Vergoedingen (vervolg)

► Bedrag

➤ **Algemene regel**: de vergoeding is over het algemeen gelijk aan het laagste van de 2 volgende bedragen: de uitgave die gedaan is en de resterende winst.

*Uitgave die gedaan is: het geldbedrag waarmee een van de vermogens verarmd is

*Overblijvende winst: de verrijking van het vermogen dat heeft geprofiteerd van de overdracht van het kapitaal

➤ **2 uitzonderingen**:

- Als de uitgave **noodzakelijk** was kan de vergoeding niet lager zijn dan de uitgave die gedaan is;
- Als de overdracht van het kapitaal plaatsvond ten bate van de **verkrijging, het behoud of de verbetering** van een goed kan de vergoeding niet lager zijn dan de resterende winst.

Voorbeeld:

- ▶ Verkrijging door de gemeenschap in 2005: € 100.000
- ▶ Waarde van het goed in 2019: € 200.000
  - Als de verkrijging is gerealiseerd met € 20.000 eigen kapitaal
  - moet de gemeenschap het eigen vermogen terugbetalen ter hoogte van: $€ 20.000 \times € 200.000 / € 100.000 = € 40.000$

III - Bijzonderheden van sommige conventionele stelsels

- A) Omvang van de gemeenschappelijke goederen
- B) Toewijzing van sommige gemeenschappelijke goederen aan de langstlevende, bij het eerste overlijden
- C) Het begrip ‘huwelijksvoordeel’

A) Omvang van de gemeenschappelijke goederen

► Algemene gemeenschap van goederen

Dit stelsel bestaat uit het integreren in een gemeenschappelijke massa van alle goederen van de echtgenoten.

Dientengevolge worden de goederen van een echtgenoot, verkregen vóór het huwelijk of verkregen uit een nalatenschap of schenking, gemeenschappelijk.

In ruil daarvoor draagt de algemene gemeenschap alle schulden van de echtgenoten.

Voordeel: met deze algemene gemeenschap worden de rijkdommen van de echtgenoten verdeeld: het grootste eigen of persoonlijke vermogen wordt voor de helft overgedragen aan de echtgenoot.

A) Omvang van de gemeenschappelijke goederen

(vervolg)

► **Scheiding van goederen met een boedelgemeenschap**

Dit betreft een hybride stelsel: naast de eigen vermogens van de echtgenoten wordt een aanwinstenvermogen gecreëerd (boedelgemeenschap genaamd) die eigendom is van beiden en die werkt als een gemeenschap.

Deze boedelgemeenschap kan:

- Een breed doel hebben en een hele categorie goederen omvatten
- Een beperkt doel hebben: enkele precies aangegeven goederen

Dit stelsel wordt meestal aangenomen middels een wijziging van het huwelijksvermogensstelsel.

Echtgenoten proberen met dit type stelsel:

→ De striktheid van de scheiding van goederen te verzachten

B) Toewijzing van sommige gemeenschappelijke goederen aan de langstlevende, bij het eerste overlijden

Bijvoorbeeld:

▶ **Beding van vooruitmaking (= onttrekking)**

Met deze bepaling kan de langstlevende echtgenoot als enige eigenaar worden van een gemeenschappelijk goed bij het overlijden van de eerste.

▶ **Beding inzake volledige toewijzing van de gemeenschap**

De langstlevende is de enige eigenaar van de gehele gemeenschap.

C) Het begrip 'huwelijksvoordeel'

De voordelen die worden toegekend aan de echtgenoot worden 'huwelijksvoordelen' genoemd, dat wil zeggen **voordelen die een van de echtgenoten uit huwelijkse voorwaarden haalt**.

- ▶ Dit is een doeltreffend middel om te zorgen voor de financiële bescherming van de langstlevende echtgenoot.

In principe worden ze niet gezien als schenkingen en worden ze niet meegeteld bij de berekening van het erfdeel van de kinderen.

C) Het begrip 'huwelijksvoordeel' (vervolg)

- ▶ Bij een algemene gemeenschap met volledige toewijzing van de gemeenschap bestaat er geen nalatenschap, aangezien alle goederen van het echtpaar aan de langstlevende worden toegewezen.

Er bestaat echter één beperking: de rechtsvordering tot inkorting

- ▶ Als er kinderen zijn uit een eerder huwelijk **wordt het voordeel van de langstlevende echtgenoot beperkt tot het beschikbare gedeelte tussen echtgenoten.**